HADİS USULÜ DERSLERİ

www.hadisusulu.com facebook: /HadisUsulu twitter: @HadisUsulu 01 Nisan 2015

DERS 8

HADİS İLMİNİN ÖNEMLİ ALT DALLARI (2)

İhtilâfü'l-Hadîs İlmi

İhtilâf Arapça'da iki veya daha fazla şeyin birbiriyle uyuşmaması anlamına gelir. İhtilâfü'l-hadîs, sağlam bir hadisin yine sağlam bir hadise zıt düşmesi veya öyle görünmesi ya da algılanmasıdır. İhtilâfü'l-Hadîs İlmi bu tür zıt görünen hadisleri konu edinip bunları değerlendiren ve zıtlığı çözmeye çalışan ilim dalıdır. Bu ilme Muhtelefü'l-hadîs veya Muhtelifü'l-Hadîs, Müşkilü'l-hadîs de denir.

Hadisler arasındaki ihtilâfın giderilmesinde **dört temel yöntem** vardır:

1-Cem' ve te'lîf: Cem' Arapçada dağınık olan şeyleri bir araya getirme, te'lif ise uzlaştırma anlamına gelir. Bu yöntemin esası çelişen hadislerin her ikisini, birden çok ise hepsini **bağdaştırarak**, herhangi birini terk etmeden **birlikte geçerli saymaktır**.

2-Nesh: Nesh Arapçada yok etmek, ortadan kaldırmak, nakletmek anlamlarına gelir. İslâmî ilimlerde nesh'in tanımı: "***Şer'î bir hükmün daha sonra gelen şer'î bir delille kaldırılması***" şeklindedir. Yürürlükten kaldırılan önceki hükme mensûh, öncekini yürürlükten kaldıran sonraki hükme nâsih denir.

İki hadis arasında **ihtilaftan bahsedebilmek için** birbirine zıt düşen her iki hadisin de ***sağlamlık açısından eşit olmaları*** gerekir. Hadislerden birisi zayıf diğeri sahih ise arada **ihtilaftan bahsedilemez**. Yani bu durumda sahih hadis alınır, zayıf hadis terk edilir.

3-Tercih: Birtakım ölçütlere dayanarak çelişen **hadislerden birini tercih edip öbürünü terk etmektir**. Tercih, hadislerin râvilerinin ve metinlerinin birtakım özelliklerine dayanarak yapılabildiği gibi hadis dışındaki bazı ölçütlerle de yapılabilir.

4-Tevakkuf: Tevakkuf Arapçada durmak, duraksamak, beklemek anlamlarına gelir. İhtilafı giderme yöntemi olarak tevakkuf, **çelişen hadisler konusunda karar vermemek**, askıya almak, karar vermeyi sağlayacak **delil ve karîneler buluncaya kadar beklemek** anlamına gelir. Tevakkuf aslında ihtilâfı giderme yöntemi değil askıya alma işlemidir.

Esbabu Vürûdi'l-Hadîs İlmi

Bu ilim dalı hadislerin söyleniş sebepleri, hangi ortamlarda, ne amaçla söylendiklerini araştırır. Hadislerin hangi arka planda ortaya çıktığı bazen hadisin kendi içindeki ifade, karîne ve delillerden anlaşılır. Bazen de başka hadisler veya Hz. Peygamber dönemine dair değişik kaynaklardan elde edilen bilgilerle ortaya konabilir.